

Чурапчыга күн тахсар!

САГА ОЛОХ

12+

375
ЧУРАПЧА
1648-2023

Чурапчы улуунун хаһыата

Бэс ыйын 9 күнэ, 2023 сыл, бээтинсэ

№ 22 (11899)

стр. 2

стр. 3

стр. 4

УЛУУСКА – БУ КҮННЭРГЭ

Чурапчы нэһилиэнньэтэ
сквер тутуулар торумун өнөрсөр

ИСПИСЭЛИИС ТЫРЫБЫНАТА

Күөх төлөн ситимин
килэрин салҕанар

ҮЛЭ ЧУЛУУЛАРА

Бахсыттан Валентина Шеломова
социальной эйгэбэ 30-ча сылын
үлэлиир

**Сибэккинэн симэниэ
төрүт түөлбэбит
барахсан...**

ТЭТТИК СОНУННАР

“Тоҕус томтор оонньуулар” кыайылыабын наҕараадалыыр сүүрүн биринсэ биллиһэ

Бэс ыйын 17-18 күннэригэр, Чурапчы нэһилиэгэ төрүтүтэммитэ 375 сылыгар ытыллар алааһына “Тоҕус томтор оонньуулар” Маҕаайы алааһын сүүрүн түһүлгүтүгэр ытыллыабы. Маҕаайы 10-тан тахса бөбөс илти-кэлини түсүһүөбэ.

Билингиттэ күрэхтэһээччилэртэн киирбит сайаапкалар хомуллан, дүүһүлүүр сүбэ биллэн, биринсэ-тэр быһаарыллан тураллар.

Ол курдук, быһылгы кыайылыаах 500 тыһыынча харчынан наҕараадаланыабы. Иккис миэстэһээххэ 300 тыһыынчаны уонна үһүс миэстэ буолбут боотурга 150 тыһыынча солк. сууманы туттарыахтара.

Санатан эттэххэ, быһырылыгы “Тоҕус томтор оонньууларын” кыайылыабынан Сылантан төрүттээх Павел Друзынов утарылаһаагыларын алта отукуонан хаалларан, муһуутуур кыайылыаах аатын ылбыта.

Чурапчы нэһилиэгэ тыһыынчачанан кэрэктээн сибэккинэн киэркэйиэбэ

Чурапчы нэһилиэгэ төрүтүтэммитэ 375 сылын көрсө, Чурапчы улуунун олохтоохторо олоһор сирдэрин тупсарары, эбэх үлэни-хамнаһы тэрийдэлэр. Бу күннэргэ нэһилиэк улахан тэрийэллэргэ сибэкки олоһуутугар күрүөмнөөх суботунуһука табыстылар.

Дьоккуускай куорат “ЭМ” (“Савори”) тэрийэллэртэн уолсайа 10050 устуука сибэкки тизилэн кэллэ.

“Быһылгы сыл уратынан, тэрийэллэр көһө сылдар сыл бэлэстэни туталларымгар эбээһинэс ылыммытара. Холобура, биһир бастакынан бачылам көтөхпүт тэрийэллэринэн Чурапчытаагы олох-дьаһах хомунаалынай хаһаайыстыба уонна Прасковья Борисова аатынан “Улаба” оҕону сайыннарар киин буолаллар. Сибэккилэртитин көрүүтэ-истиллэ, сайынны үлэлэргэ элбээһинэстээх кийибиһ, маһык үлэбэ улахан уопуттаах Николай Новгородов буолар. Кинини кытары үс үлэһит үлэлиэбэ.

Итиннэ сэрбэ Чурапчы нэһилиэгэ сибэкки уонна улахан эбийиэктэр күрүөлэрин биһир өгүүтүн кырааскалааһын саҕалаһа”, - диэн Чурапчы нэһилиэгэ тыһыынчаны социальнай боппуруостарга солбуйааччы Варвара Макарова хэһээтэ.

Кытаанахха ыһылы уонна аһына эмтээһинин боппуруостарыгар туһааннаах көрсүһүү буолла

Кытаанах нэһилиэгин Үчүгэй алааска сибэккини үлэлэттигэ уонна аһыганы эмтээһинигэ туһааннаах сүбэлэри биһир көрсүһүү буолан ааста.

“Бу 20 гектардаах ходоһа сирингэр аһына тоһо үөскүүрүн биллэри, учуот онордубут. Билигин бастаахы түһүмэбэ буолла. Ити учуоттааһын түмүгүнэн биһир кв.м.күтэргэ иһигэ 7,04 диги табыста. Ол аата биһигини сотору кэминэн, өссө аһына мааһабай тахсыта буола иһик эрэри, ходоһа сирин буортулуохтарын сөп диги түмүк онордулуна. Онон 10-15 тыһыынчаларга аһыгалары эмтээһинигэ күөскэ тахсыахтарын сөп. Ыстарар эмтэргэ баар эбит. Ирлээр микробиотаны тутуһан, тыһаа суох чуумпу күн аппараттарын туһаныахтаахтар”, - диэн «Россельхозкини» отделын начаалынньыга Дария Васильевна Петрова иһиттэрдэ.

Чурапчыга күн-дьыл туруга

Бэс ыйын
9 күнэ
БЭЭТИНСЭ

20° 9°

Бэс ыйын
10 күнэ
СУБУОТА

23° 10°

Бэс ыйын
11 күнэ
БАСКЫҤАЛАННА

27° 14°

Бэс ыйын
12 күнэ
БЭНИДИЭННИК

23° 8°

Бэс ыйын
13 күнэ
ОПТУОУННЬУК

19° 7°

Бэс ыйын
14 күнэ
СЭРЭДЭ

22° 9°

Бэс ыйын
15 күнэ
ЧЭППИЭР

23° 11°

МИН нар

Күнесті
Людмила ГОРОХОВА

A black and white photograph showing a person from the chest down, wearing a dark, patterned shirt, standing behind a table. They are packing several large, brown paper bags. The bags are of various sizes and are being filled with items. The person's hands are visible, reaching into one of the bags. The table is covered with a light-colored cloth. In the background, there are shelves with books or papers, and a window with blinds.

Варвара ДУШКИНА.

АХТАН-САНААН

Күндү дьоммут ааттарын үйэтити — ытык иэспит, махталбыт бэлиэтэ

Сөрүүн тыаллаах сайынгы сарсыарда аһаҕас аанынан Александр Бурнашев “Киһиэхэ төрөөбүт дойдута, төрөппүт ийэтин кэрэктэ...” дээн ырыаны ылаан дьүрүһүтэрэ киһи сүрэгин-быарын ортотунан киирэр.

Бу ырыа минигин, төһө да ыраах олоһорбун, төрөөбүт төрүт буорбар, дойдубар, хатыннардаах, сэмэй оттоох-мастаах алаастарбар тирдэр. Сайыл Уйалаах, Сутуруолаах, Баһылай Алааһа, Төһүргэстээх, Куула Күөл, Тамаах сайылык, Ниглааһа Чарана, эбэм аймахтара олоһубут Бүтэй-дээх, Кэтиһэ, Хонду о.д.а. дьон тоһуоруһан олоһубут, үлээһэбит-хамсаабыт, оттообут, отоннообут, оһолорун улаатыннарбыт алаастара сайыны көрсө күөбүтүн сымэннэхтэрэ.

Бу сайынгы күнүгүз дойдубар үлэ бөһөнү үлээһэбит, сэрин уотун ортотунан аастыт, Ааллаахха таһаҕаһы тэһини сыраллаах үлэтигэр сылдыбыт биһир дойдубаахтарбыт ахтыллыахтара, ааттара ааттаныа, ыччаттара, оһолоро, сүгүннэрэ кэлэн, дьонноро олоһубут-үлээһэбит сирдэригэр, дьыллэригэр өйдөбүннүк бэлэстэри туруоруохтара, ахтан-санаан ааһыахтара.

Бу күрөстэнэр дьон ортолорутар мин эдьиним, сааһым тухары ыан-ныксыт ыарахан үлэтигэр үлээһэбит, алта оһону соһотобун илпипт, улаатыннарбыт, олохторун суолун буларбыт Акулина Сергеевна Шестакованы ааттыбын. Кини баара буоллар, 95 сааһын туолуо этэ. Кини — мин ийэм Марфа Сергеевна Мордовская биһирэ төрөөбүт балта этэ.

Кырабытыгар ийэтэ суох хаалбыт дьон, ордук мөк, кинини ийэбит курдук саныырбыт. Үрэх дьикиттэн күлбүтүнэн, хааман курбалдытан ийэрин көрдүбүт да, утары сүүрэрбит, моонньугар ыһааста түһэрбит. Кэлэн баттахпын сууһан-тараан барарын күндүтүк саныдым. Төһүргэстээххэ, Куула Күөлгэ элбэх ыан-ныксыт эйдэмнээхтик олоһон, үүт бөһөнү ыан, юлхуос туһа дьон үлээһэн аастытара. Биһирэ эмэ эдьинибиһигэр Мааһа Заболоцкаяга хоно бардахпына, Өкүлүүн да, Мааһа да иккисин үөрөхтө көрсөөчүлэр. Мааһа үлээтэн бүтүһүннэ, алаасты астаан сырылатар. Өкүлүүн оһолоро бары кыралар, элбэхтэр. Төһүрүчкү көрбүт мин курдук ааттаах сэрбэллэбит кыасчаан, биллэтин ааттаах-суоллаах медик Наталья Николаевна Сергеева бэйэтэ улахан ыал ийэтэ, эбэтэ буолла.

Ийэлэрин төрөөбүтэ 90 сылыгар улахан уола Николай Николаевич тэрийэн, оһолор кинигэ таһаарытара. Быйыл бу адыһах күн иһигэр муста түһөн, эмэ киһи дьаһалынан, өссө былырыныгыттан сүбэлэһэн, харчы бырааһан, туугу матырыйаалын эрдэ атыылаһан ууран кэбиспиттэр. Ийэлэрин, эбэлэрин дьыстин санаатан кырыһылаһан, эргэрибт эркиннэрин аныгы матырыйаалынан бүрүйэн, түһүктэрин уларытан кэбиспиттэр.

Көрдөххө, сабыс-сана дьыт, иһигэр киирдэххэ, ийэлэрэ хайдах тутан, туттан олоһубутай да, барыта орун-онугар, ыл-ыраах, ис киирбэх, Наташа тийэн ийэтин хобордооһор алаадылаан сырылаппыт. Уолаттар Иван Николаевич сүгүннээн Айхаллыын, Анатолий, Наталья Сергеевтар сизинэриһин Арчынылын, Сергей Николаевич, Владимир Николаевич, Николай Николаевич уолунаан Айтталыын, Мария Николаевна, Егор Егорович Лебедевтар уолларыныын Егоруун, Рая уола Андрей оһоту-нуун Айтталыын, кылаабынай прораб Николай Николаевич, кини ула иһигэ Тамара дьаһалынан, ыһы-тымнан санардыллыбыт дьыт эдэригэр түспүтү, сана түһүктэринэн чэмэ-лэччи көрөн турар.

Быйыл күһүн биһиги аҕабыт Никита Ильич Батучин төрөөбүтэ 110 сылын туоларыгар бу күнүгүз ытыллыахтаах нэһилиэк ыһааһар ыспартыыһынай күрэхтэһингэ кини аатынан биһиги олохтоһонно. Адам, эбэм, эдьиним тустарынан араас сылларга суруйбутум баар, элбэх. Хаһан эрэ чөмчөттөххө, кинигэ буолан тахсыаҕа. Кыраман ыраахха барбыт күндү дьоммут суох буолбуттарын да иһин, салтын куттара баар курдук. Бааллар бары сүрэхпитигэр-өйбүтүгэр. Ол да иһин барыларын кэмтитэн-кэмтигэр ахтан-санаан ааһар эбиһипт.

Наталья ТОМТОВА,
РФ суруналыыстарын
Союһуун чилиэнэ.

КУЛТУУРА

«Түмэл» мусуой тэриллибитэ 5 сылын бэлиэтээтилэр

Бэс ыйын 5 күнүгэр Чыаппараҕа «Түмэл» мусуой тэриллибитэ 5 сылын тэрээһинигэр кыттыһы ыллыбыт. Олохтоохтор бу үөрүүлээх тэрээһини бэрэ кыһаллан тэрийбиттэр. Санатан эттэххэ, 2018 сыллаахха баһылык Ньургун Петрович Попов дьаһалынан бу мусуой тэриллибитэ. Туспа сөптөөх дьыһи анаан, бастакы олуктар ууруллубуттара, бастакы экспонаттар хомуйуллубуттара. Хара бастакыттан күн бүгүнүгэр дьэри нэһи-лиэк кизэн туттар киһитэ, кыраайы үөрэтээччи Егор Дмитриевич Сорокумов күргэһиннээн Евдокия Семеновналыын бу үлэни иилээн-саҕалаан кэллилэр.

Үөрүүлээх чааска элбэх киһи мустубут. Нэһилиэк баһылыга Иван Иванович Оконешников эһэрлээтэ уонна мусуойга витрина ылалларыгар аһаан сэрлэппэстэ туттарда. Егор Дмитриевич уонна Евдокия Семеновна Сорокумовтарга уонна мусуой сайдыытыгар үлээспит нэһилиэк дьонугар Бочуотунай грамоталары туттарда. Ону тэнэ оһуоһа, баһылыга, баһаарынай чаас, кулууп тэриигэлэрин кэлэтиһиттэрэ, түмүүлэр, биһирдэһэн дьон ис сүрэхтэригэр эһэрдэ тыллары эһиттэр, бэлэхтэри туттардылар. Олохтоох уус-уран самодеятельность кыттыһыахтара бэртээхэй нүөмэрдэри толорулар, бэйэлэрэ санааларыттан да ыһыһыр дьон бааллар, оһуо-хайдаан да ыһыбыт.

Мусуой дьытэ Эбо үрдүгэр турар. Бисе сылааһыта биһир саалаҕа арыһыт буоллаахтарына, биллэтин дьыт хосторун барытын толорбуттар. Ол курдук, Алаһар нэһилиэгин историктын күн бүгүнүгэр дьэри барытын хаһан, дьирин ис хоһоонноох экспозициялары туруорбуттар. Экскурсияны хас биһирин саалаарынан үлээстэн, тус-туһунан дьон дьирин ис хоһоонноохтук кэпсээбиттэрэ кэрэхсэттэ. Киирээти кытта, оһолор араас кэмнээх оһолукутара, нэһилиэккэ тахсыбыт киһигэлэр уонна Чыаппараҕа Евдокия Семеновна Сорокумова салайар «Эйгэ» уран тарбахтаахтар түмүүлэрэ тикит 3 x 2 мистэрэ кэпсэттэх «Үөрүү, дьол түһүлгэтэ» панно киирээтэр. Нэһилиэк герой-ийэлэригэр аһааһа истэһиһэ, кинилэргэ аһааһа буклеттар, Чыаппараттан тахсыбыт биллэһиһэх култуура уонна искусство дьыт-этэлэригэр — Анастасия Лыткинага, Федор Гоголева Чыаппара норуодунай хорутар, быйыл төрөөбүтэ 125 сылын туолбут биһир дойдубаахтарыгар Гавриил Васильевич Баппенка-Алтан Сарынгга истэһиһээр уонна экспонаттар турбуттар. Нэһилиэгтэн Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэрингэ кыттыбыт биһир дойдубаахтарыгар аһааһа хоско Гавриил Дмитриевич Протодак-новтан саҕалаан, балай да информация сырдатыллыбыт. Киһи сэрһиһэр дьыт — олохтоохтор баһаран туран дьоннорун үйэтигэр, бэйэлэрэ истэһиһээр оһолор мусуойга туттараллар эбит. Манна өссө даһаны хордүүр-чин-чийэр үлэ элбэһин бэлэһиһилэр. Этнография саалата киһи хараһар быраһылар гына экспонаттынан байыт уонна этэлэрин курдук, күн бүгүнүгэр дьэри киирэр турар эбит. Холбоһор, соторутааһыта нэһилиэк олохто-оһо Дария Ивановна Лыткина дьонноруттан халыт кэриһе-хомуруос малларын — 42 экспонаты туттарбыт. Онтон аһа бардахха, Чыаппара баһылыгынын үлэтин кэспир хоско киирээһин. Палата оронуттан саҕалаан, урукку сэрбээһи сайаанаһы медицинакэй тэриһээр элбэһи көрүүххө сөп. Уонна нэһилиэккэ үлээһэбит ыты-ктанар эмчиттэр тустарынан хаартыскалар, информациялар ыһааммыттар. Салгыы «Татыһаас хоһо» дээн хоско киирээбит. Бу тоһо иһиник ааттамытын маһык быһа-ардылар: нэһилиэк олохтооһо Татьяна Шеломова-Та-тыһаас сүрдээх үгүтэй оһолуулаах быһыргы саха ууһа оһолбут мас оронун бэлэхтээбит эбит. Онтон атын эк-спонаттар киирэн испиттэр: улахан эмэ саха ууһа оһол-бут ыскааһ, холлоһор, сылабаарлар, истэһээр массына уо.д.а. саха ылын олоһун-дьаһаһын көрдөөр киһи сэрһин көрөр маллара. Аны мусуойдарын таһытар, биһир эһээрэгэр сыһыары павильон туттуттар. Манна эмэ киһи сэрһин маллара элбэхтэр. Онтон биһир экспонаты улаханник сэгээрээбит. Ол туһунан сырдатыллыһын. Чыаппараҕа тийдэххитинэ, көрүүххүт.

Ити курдук, Алаһар нэһилиэгин «Түмэл» мусуойа күн бүгүн аҕаһар турбут, сиппиг-хоһут мусуой буол-лар. Ийиниктэн сөптөөх оборудованиһан хаһычыллара буоллар, өссө тупсан, сайдан иһиһ эбит. Оһон бу мусуой өссө үүнэ-сайда, экспонаттарынан байа-тайа, хаһыы ту-рарыгар баһарабыт.

Юрий ТОЛСТОУХОВ,
А.А.Саввин аатынан Чурапчытааһы история
уонна этнография мусуойун дьирээтэрэ.

КЭРЭ ЭЙГЭТЭ

Варвара Потапова-Кутурбан Куо хоһооннорунан дьүһүйүү туруорулунна

Соловьёв нэһилиэгэр Д.М. Васильев аатынан Норуот айымньытын дьыһтигэр саха бастакы дьахтар поэтессата Варвара Потапова-Кутурбан Куо хоһооннорунан «Мин тыннаах киһибиһ» дьүһүйүү туруорулунна. Дьүһүйүүнү киһи уус-уран салайааччыта Антонина Анисимова туруоран, көрөөччүлэрин долгутта.

Моһонкэпкээк аастыт үйэ күрүк кэмгэр, сымнатан эттэххэ, саха дьахтары оһолор уустук дьыһааныны, санаа мунтуйуута дьыт баарын, биллэтин кэмгэ да араас ыарахаттар баар буолуохтарын сөбүн өйдөтөр, санатар уонна сэрэтэр соруктаах. Тус бэйэм киһи уһулаһын таарыһар улахан айымньы буолбут дьыт сыһылаатым, көрөөччүлэр да, ырытыһан көрдөххө, санаалаахтар.

Киһи үлэһиттэрэ, дьирээтэр Мотрена Семенова, биллэһиһээр Мария Игнатьева дьоһуннаахтык үлээһиттэр. Ол курдук сценаны киирээтин, декораша, муусуканы таным, уот-күөс, бол, айылҕаһа туһан түспүтэ дьүһүйүүнү ситэрэн-хоторон билдэ. Толорооччу эт куоһаһынан элбэх хоһоону эһиһэ суох ахта, ыһаан да ыһа. Хаһык баһарар сценала туруон, көрөөччүлэрин булуон сөптөөх, улахан үлэ эбит.

Антонина Владимировна тыһаатыр эйгэтигэр тыппалааһын, талааннааһын иһэһиһин, бу туруорбут дьүһүйүүтүн долгуһа көрөн, сөбүн, аһыһан, эдэр киһи үлэһитин-хамһаһын бэйэтигэр сураһым. Мырылаһа күн сирин көрбүт. Дьокуускайдааһы култуура коллэһин бүтэрбит, сэттэ сыл Ньурбатааһы коһо сылдыар тыһаатырга артыһыһын үлээһит, элбэх испэктээккэ оруулары оһоннообут. Холбоһор, «Шинель», «Муһмут оһо», «Аспыт араһлат» уо.д.а. «Коварство и любовь» испэктээккэ сүрүн оруолу толорбут. Ньурба улуһунааһы култуура салаататыгар испэһиһиһин үлээһит. Эдэр үлэһиһкэ иһингэр этэһигэ буолууну, талаана өссө арыһан, үүнүүнү-сайдыһын, элбэх сиппигин ис сүрэхпиттэн баһарабын.

Даһатан эттэххэ, испэктээктэн киирбит үп ыарахан балаһыаннаһа түбэспит биһир дойдубааһытыгар ыһыһыһына.

Анатолий ХРИСТОФОРОВ.

Чурапчы нэһилиэгэ төрүттэммитэ 375 сылыгар анаммыт «ЧУРАПЧЫ Ыһыаба - ТОБУС ТОМТОР ТОЙУГА» Өрөспүүбүлүкэтээби үрүн тунах ыһыах КЭРИСКЭТЭ

БЭС ЫЙЫН 17 КҮНЭ

02:00 ч. «Күндүл манан күммүт күлүгэ суох күндээрдин, сандал манан халлаамыт саппаа суох сандардын» күнү көрсүү сирэ-туома. Күнү көрсө сирэ-туом түһүлгэтэ. «Хоптобо нэһилиэгэ» МТ, Тыа хаһаайыстыбатын салаата, Олонхо киинэ

09:00 ч. «Уруйдаах эбэрлэ тыллараан, Уруйдуу көрүстэхпит буоллун» ыһыах дьонун, ыалдьыттары **АРЧЫЛААҤЫН**. Сүрүн аартыктан. Чурапчы улуунун, Чурапчы нэһилиэгин дыктар түмсүүтэ, Киинизммит бухгалтерия

10:00 ч. «Хатталардаах салааат, хамыйахтаах чалларынын сайбарыганаан баһыабын» ас-үөл атыта, хорчуоппалар, эргизэн урбаан. Маһаайы алааһа. Ас-үөл түһүлгэтэ. Чурапчы улуунун Экономика-тын салаата, «Чурапчы нэһилиэгэ» МТ,

10:00 ч. «Оҕо дьон оонньууну оройуттан ылылар» оҕолорго анаммыт оонньуулар, аттракционнар. Оҕо-аймах түһүлгэтэ Чурапчы улуунун Экономика-тын салаата, «Чурапчы нэһилиэгэ» МТ

10:00 ч. «Уран уус түһүлгэтэ» саха сирин талба талааннаахтарын быыстапка-дьаарбанката, Kamelek, AltanArt, туой Арт быыстапка-дьаарбанкалара «Сделано в Якутии» Саха сирин урбаанныттарын ассоциациятын бэйэ оҕорон таһаарыт бородууксууларын атыта. Уран уус түһүлгэтэ «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ, Kamelek, AltanArt, Туой Арт

10:00 ч. «Көрүөхтэн дыкти күндү көрүн көстүүтэ». Музейшар икки ардыларыгар ыттылар өрөспүүбүлүкэтээби «СЫЛ БАСТЫН ЭКСПОНАТА - 2023» күөн-күрээс; «Саргыны салайсыбыт үтүө дьоммут» Сахалартан бастааһын сана суолу солоон, айбыт-туппут, саха омул сайдыытыгар улахан кылааты киллэрбит биһир дойдулаахтарбытыгар аналлаах быыстапка Музей түһүлгэтэ (ортоку ураһа). Аал-Луук мас. А.А. Саввин аатынан история уонна этнография музейа.

10:00 ч. «Кыларылар кылаан» Тимир уустарын өрөспүүбүлүкэтээби күөн-күрээстэрэ. Уран уус түһүлгэтэ «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ.

10:00ч. «Хомус кутулар дорҕооно» өрөспүүбүлүкэтээби хомусчуттар күрэхтэрэ. Балаһан түһүлгэтэ «Үөрүү» оҕо дьобурун сайыннарар киин.

11:00-12:00 ч. «9 томтор тойуга». Чурапчы нэһилиэгэ төрүттэммитэ 375 сылыгар аналлаах өрөспүүбүлүкэтээби Ыһыах үөрүүдөөх арыллыыта

• «Алгыс баһа сымаланан...» алгыс түһүрүн сирэ-туома;

• «Тобус томтор тойуга» уус-уран дьүһүрүү

• Эбэрдэлэр:
• Чурапчы нэһилиэгин баһылыта В.Д. Сивцев

• Чурапчы улуунун баһылыта С.А. Саргыдаев
• СӨ бырабылталыстыбатын бэрэссэдээтэлин бастаах солбулааччыта Д.Д. Садовников

• «Көйүү хоймох арыылаах, күүскэ көөмүт кымыһы күөтэччи тутаммыт, көтөбүбүг сэгэрдэр...» кымыс үрдүн окторуу сирэ-туома;

• Тобус төүөлүр түбэлээх **ОҢУОХАЙ**. Киин түһүлгэ, Аар Баһах, Аал Луук Мас Кутуура уонна духуобнас министиэристибэтэ РПГ

13:00 ч. «Суон саалынан мохсуо кэбинизэбит, халыт хаһанан харчы ууруну-обун» нэһилиэктерини, тэриитэлэрини, аймактарынан түһүлгэлээн аһааһын, ыалдьыттары күндүлэһин. Нэһилиэктер ураһалара, тэриитэлэр, түөлбэлэр, аймактар түһүлгэлэр.

14:00 ч. «Уран уус түһүлгэтэ» аһылытын сирэ-туома. Уран уус түһүлгэтэ «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ.

14:00 ч. «Чараас сыты тыллаах чабырдахпыт чангыдын, уустук хоһуур тыллаах» оһуохайбыт олохтоннуу. өрөспүүбүлүкэтээби чабырдах уонна оһуохай күөн-күрээһэ. Олонхо Ураһата. Олонхо киинэ, «Чакыр нэһилиэгэ» МТ, «Хайахсыт нэһилиэгэ» МТ.

14:00 ч. «Үтүкүлээбит сирбиттэн үкэр күөх от үүтэ турдун, ылаабыт сирбиттэн ача күөх от арылыа турдун...»

Нерюнгри улуунун ылаабай ырыаһыттары, үтүөкүн үтүкүлүттэрин, дордоонноох тойуксуттарын, **ЭГЭЛГЭ ТАЛААННААХТАРЫН УЛАХАН КЭНСИЭРЭ**. Ырыа-тойук түһүлгэтэ. «Айылгы» ОНАД, «Сылан нэһилиэгэ» МТ.

14:00 ч. «Тобус Томтор оонньуулар» С.С. Алексеев аатыгар эр бэртэр күүс өтүтүн күрэхтэһилэрэ-албан укуууулар, аат былдыһылар (күрэхтэһин бастаах күнэ). Күрэхтэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК, «Айыллаан» КК.

14:00 ч. И.Г. Теглюхов-Тимофеев «Куруубай хааннаах Кулун Кулустуур» олонхотунан дьүһүрүү (А.П. Гоголев аатынан Чурапчытаагы оҕо ускуустубатын оскуолатта). Балаһан түһүлгэтэ. «Үөрүү» оҕо дьобурун сайыннарар киин, Үөрэх салаата, А.П. Гоголев аатынан Оҕо искусствотын дьытэ.

15:00ч. «Ох курдук онгостон, кустук курдук куюһанан» өрөспүүбүлүкэтээби саха талба таһаһын күөн-күрээһэ. Уран уус түһүлгэтэ. «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ

15:00ч. «Хомус кутулар дорҕооно»

өрөспүүбүлүкэтээби хомусчуттар күрэхтэрэ. Балаһан түһүлгэтэ «Үөрүү» оҕо дьобурун сайыннарар киин.

16:00 ч. «Сыдыаай, КҮН ӨРКӨН» А.Д. Макарова аатынан кутуура уонна искусство коллеһын айар ыччатын түһүлгэтэ. Ырыа-тойук түһүлгэтэ. «Айылгы» ОНАД, «Сылан нэһилиэгэ» МТА.Д. Макарова аат. Дь.КуюИК.

19:00 ч. «Түөрт түөрэм туйах үтүкүүтэ - Ат сүүрүүтэ» Ат сүүрдүүтүн күрэхтэһини. Улахан сүүйүүлээх оонньуу.

«Сулалабыт тигит курдук сотоолох быйыт быйылаах». 1200 м сүүрүү. «Бөтүгүттэ» алааһа. Ат сүүрдүүтүн федерацията, «Одьулун нэһилиэгэ» МТ, Үп-харчы салаата, Спорт салаата.

21:00 ч.-03:00 ч. «Күнү көрсө эргийэн, ойон-хотон бириэххэ...» үтүкүү-битин, ырыа-тойук (Ankharov, Замир, Shugarchikano buls, Степан Порядин, Альберт Ноговицын, DJ Ashimi) А. И. Федотов аатынан спортивнай комплекс. «Айыллаан» КК «Айылгы» ОНАД.

БЭС ЫЙЫН 18 КҮНЭ

09:00 ч. «Уруйдаах эбэрлэ тыллараан, Уруйдуу көрүстэхпит буоллун» ыһыах дьонун, ыалдьыттары **АРЧЫЛААҤЫН**. Сүрүн Аартык. Чурапчы улуунун, Чурапчы нэһилиэгин дыктар түмсүүтэ, Киинизммит бухгалтерия

10:00 ч. «Оҕо дьон оонньууну оройуттан ылылар» оҕолорго анаммыт оонньуулар, аттракционнар. Оҕо-аймах түһүлгэтэ. Чурапчы улуунун Экономика-тын салаата, «Чурапчы нэһилиэгэ» МТ.

10:00 ч. «Хатталардаах салааат, хамыйахтаах чалларынын сайбарыганаан баһыабын» ас-үөл атыта, хорчуоппалар, эргизэн-урбаан. Ас-үөл түһүлгэтэ. Чурапчы улуунун экономика-тын салаата, «Чурапчы нэһилиэгэ» МТ.

10:00 ч. «Уран уус түһүлгэтэ». Саха сирин талба талааннаахтарын быыстапка-дьаарбанката. Уран уус түһүлгэтэ. «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ.

10:00 ч. «Хол дойдуттан холоонноохтор холоһуулар, тэҥил дойдуттан тэҥнээхтэр тардыһылар» мас тардыһытыгар өрөспүүбүлүкэтээби күрэхтэһин. Күрэхтэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК, Мас тардыһытын федерацията, «Мугудай нэһилиэгэ» МТ, «Хадаар нэһилиэгэ» МТ.

10:00 ч. «Далла мэндэһин». Өрөспүүбүлүкэтээби ох саанан ытыыга мунутуур кыайылааһы быһаарсы. Далла мэндэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК, Ох саанан ытыы федерацията, «Болугур нэһилиэгэ» МТ.

10:00 ч. «Быра охтуу кырайдьылар...» өрөспүүбүлүкэтээби атах оон-

ньууттар мунутуур кыайылааһы быһаарсы. Күрэхтэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК, Атах оонньуутун федерацията, «Мугудай нэһилиэгэ» МТ, «Хадаар нэһилиэгэ».

10:00 ч. «Түргэн туттуу, иһигэс иһин...». Сахалыы остуол оонньуутун күрээһэ. Балаһан түһүлгэтэ. Сахалыы остуол оонньуутун көбүлээччилэрин бөлөһө, Спорт салаата.

10:30 ч. «Хастаабыт тигит курдук харылаах, бөһө мөссүүнээх». Өрөспүүбүлүкэтээби халсабай күрэхтэһини. Күрэхтэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК, Халсабай федерацията, «Мугудай нэһилиэгэ» МТ, «Хадаар нэһилиэгэ» МТ.

11:00 ч. «Чараас сыты тыллаах чабырдахпыт чангыдын, уустук хоһуур тыллаах» оһуохайбыт олохтоннуу. өрөспүүбүлүкэтээби чабырдах уонна оһуохай күөн-күрээһэ (иккис күнэ). Олонхо Ураһата. Олонхо киинэ, «Чакыр нэһилиэгэ» МТ, «Хайахсыт нэһилиэгэ» МТ

11:00 ч. «Кыларылар кылаан» Тимир уустарын өрөспүүбүлүкэтээби күөн-күрээстэрэ (иккис күнэ). Уран уус түһүлгэтэ. «Ай» народнай студия, СР «Симэх» национальнай киин, «Хатылы нэһилиэгэ» МТ, «Төлөй нэһилиэгэ» МТ.

13:00 ч. «Суон саалынан мохсуо кэбинизэбит, халыт хаһанан харчы ууруну-обун» нэһилиэктерини, тэриитэлэрини, аймактарынан түһүлгэлээн аһааһын, ыалдьыттары күндүлэһин. Нэһилиэктер ураһалара, тэриитэлэр, түөлбэлэр, аймактар түһүлгэлэр.

14:00 ч. «Тобус Томтор оонньуулар». С.С. Алексеев аатыгар эр бэртэр күүс өтүтүн күрэхтэһилэрэ-албан укуууулар, аат былдыһылар (күрэхтэһин иккис күнэ). Күрэхтэһин түһүлгэтэ. Спорт салаата, А.К. Софронов аат. КСК «Айыллаан» КК.

14:00 ч. «Айхаллаан, Чурапчы» Чурапчы улуунун уус-уран самодетельность кэһиэрэ;

«Кыларылар кылаан», «Ох курдук онгостон, кустук курдук куюһанан», «Уран уус түһүлгэтэ» күөн күрээстэр бастыһа-рын наһарадалааһын. Ырыа-тойук түһүлгэтэ. «Айылгы» ОНАД, «Сылан нэһилиэгэ» МТ, Нэһилиэк баһылыктара, «Ай» народнай студия.

16:00 ч. «Орто дойду оһуора, олонхо тойуга». Олонхо театрын кэһиэрэ. Ырыа-тойук түһүлгэтэ. «Айылгы» ОНАД, «Сылан нэһилиэгэ» МТ, СР АТ «Олонхо театр».

20:00 ч. Арасыыһа сулустара кыттылаах Shugarcha 375 бырааһыннык-таагы шоу концерт. «Ботур Уус» стадион «Чурапчы нэһилиэгэ» МТ, КК «Айыллаан».

«Чурапчы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата.

ИНФОГРАФИКА

Профилактика коронавируса

Пройти тест на коронавирус

Удержаться от путешествий и круизов в Азию

Соблюдать режим дня.

Не контактировать с бездомными животными.

Тщательно мыть руки, а также использовать антисептики на

Тщательно прожаривать/проваривать мясо.

Кушать больше овощей и фруктов.

